

duhovščina izročila krasen brevir. Opoldne pa se je v župnišču zbralo okoli 35 gostov z mil. knezoškofo, ki so prvi nazdravili g. zlatomašniku, svojemu krstitelju, in jim izročili pohvalno pismo. Tudi več drugih gospodov se je oglasilo, vsak je hvalil kako čednost gosp. zlatomašnika. Vsi gostje, kakor gotovo tudi vsi zlatomašnikov prijatelji in magdalenski župljani pa iz srca želijo, naj bi preč. g. zlatomašnik čakali še demantne sv. maše!

Gospodarske stvari.

Beseda o sadjereji in lovski postavi.

(Konec.)

Sedaj pa še preudarimo, kako strogo so zavarovani razni državni nasadi, vrtovi in druge javne naprave. Mala neznatna škoda se kaznuje, kakor na kmetih največje hudodelstvo. Čemu ta razlika, nam ne gre drugače v glavo, kakor da se tukaj dela z dvojno mero. In ta dvojna mera pri zavarovanju se jako pozna pri napredku, zato pa lahko zavrremo očitane, da kmet ne zna delati, na gospodo, da ona ne zna prav vladati. Pravico vsem, in kmalu smo pobotani!

Da pa ne govorim o kakšnej neznatnej zadevi, kar bi utegnil kdo misliti, kažem lahko na ogromne škode, ki jih je minolo zimo in tudi prej divjačina (zajec) napravila na kmetovih nasadih, večinoma sadnem drevju. Samo v eni občini znaša površno cenjena škoda nad 800 gld. Povprašal sem, koliko znaša pa davek one občine, in reklo se mi je 2400 gld. Torej dosega škoda na drevju davek za dobro tretjino. Čudno in neumevno je, ko slišimo med ljudmi vedne tožbe o velikih davkih, da pa o takšnej prikladi skoraj vse molči! Sklenemo lahko hitro sodbo o tem, da je vzrok ta, ker ljudstvo malo premišlja o pravem napredku. Zaspano opazuje vsakšno gibanje pri umnih sosedih, niti mnogo ne uvaža naukov, ki jih čita v raznih časnikih in knjigah, zraven pa se je udalo nekaki apatiji za vse. Misli si, da njegov trud itak ničesar ne izda, ali pa sanja, da bode se to vse samo izvršilo. Samo tako si moremo razlagati okoliščino, da se je na mnogi poziv v časnikih o tej zadevi še kaj malo občin oglasilo.

Toda ne velja ne eno, niti drugo! Da bi ne izdale prošnje občin — namreč vseh ali vsaj veliko, lahko nasprotno pričamo, da smo tem potem že marsikaj pametnega dosegli, ko smo neovrgljivo dokazali, da se nam godi krivica. Vrh tega se za to zadevo zanima tudi naša kmetijska družba, katera je menda sprožila, da se je izdal v tej reči poziv na občine, naj poročajo o storjeni škodi.

Drugi izgovor pa je še manj vreden, in kdor tako veruje je podoben onemu, ki misli da mu je suknja bližja od srajce. Vsak stan in vsako ljudstvo skrbi najprej za svoje potrebe, potem še le za druge, ali to pa le toliko, kolikor se dotični sam pobriga. Na tak način lahko da izhajajo mnogokrat iz raznih zbornic postave, mnogim škodljive, ker nihče onega ne sliši, kdor na tihem joče, ali »v žepu figo kaže.«

Pa se mi utegne ugovarjati, da bode občine imele zgubo na tem, ker ne bo dohodkov od lova. Opozarjam na prej omenjeno občino, da vrže lov ondi le borih 53 gld. na leto, torej komaj šestnajsti del od cenjene škode. Vrh tega imajo še kmetje pravico terjati ta znesek nazaj, ako svoj lov imajoči veleposestniki rado-voljno primerno ne doplačajo v občinsko blagajnico. To so razmere zmedene, da se ne dajo urediti v glavi; nasledek pa je: za skledo leče prodana pravica posestnikov!

Ta skušnja je že mnoge izučila, da ne velja. Tako

so letos na Gornjem Avstrijskem že prenamenili lovsko postavo, ki utegne zadostovati kmečkim potrebam. Mnoge enake želje in prošnje se slišijo od vseh strani, da je lovsko postava skoraj povsod v zbornicah na dnevnem redu. In to po pravici, ker le po pametno urejeni lovski postavi moremo zahtevati od kmeta umnega gospodarstva. Seveda se bode moral na ta način na kmetovem posestvu umakniti lovec kmetu in delavcu, kar je sedaj na robe, ali drugače ne gre! Če imam prvič vse stroške na glavi, da posestvu izplačam; če moram drugič prenašati vse težave, da gospodarstvo vzdržujem; potem se mi pa že lahko čudno zdi, da tretjič nimam nobene pravice, da bi si na njem branil sovražnikov. Takšno mnenje naj bi izražale občine v svojih prošnjah na kmetijsko družbo in deželni zbor, pa trkale skupno in vstrajno, dokler se nam ne ustreže po pregovoru: Pomagajmo si sami, in Bog nam bo pomagal. Pohorski.

Sejmovi. Dne 21. decembra na Laškem, v Poličanah (za svinje) in Brežicah. Dne 23. dec. pri Sv. Juriju ob južni žel. Dne 27. dec. v Imenem (za svinje), na Bregu pri Ptuj (za svinje) in v Vitanju.

Dopisi.

Iz Slov. Bistrice. (Volitve okrajnega zastopa). Hudo borbo smo imeli v Slovenski Bistrici. Vršila se je volitev za okrajni zastop. Ne sluteč posebno hude borbe, smo skoraj bi rekel brez skrbi čakali izida volitve. Ali dne 10. dec. smo se prepričali, da še imamo dosti nasprotnikov; kajti pri prvi volitvi smo komaj dva naših izvolili, in še le pri ožji volitvi zopet dva. Posebno sta se odlikovala v agitaciji od nasprotne stranke Stiger iz Slovenske Bistrice in Janez Hrastnik iz Spodnje Polskave. Vse so imeli ti ljudje dobro napeljeno, samo da popolnoma se jim ni posrečilo. Tako ima sedaj veliko posestvo izvoljene štiri nasproti štirim. Trga Makole in pa Studenice sta narodno volila. Še ni popolnoma potihnil volilni vihar, ko nam napoči sobota, dne 14. dec., ko nam je bilo zadnji in odločilni boj biti. Od ranega jutra do desete ure so dohajale trume volilcev od vseh strani. Zbrali smo se kakor navadno v gostilnici g. Petra Novaka, kamor pa niso samo naši, ampak tudi nekateri nasprotniki prišli. Tako na primer je prihrul tudi Baumann iz Pekla in se nekaj ustil, na kar ga pa g. Novak odločno zavrne, da je takoj pete odnesel. Tudi mestna občinska pisarna je bila zavetje nasprotnemu agitovanju, kjer so se tudi nekaterim listki delili. Ali vkljub najhujšemu naporu, so vendar bili naši kandidatje z ogromno večino izvoljeni tako, da skoraj ni vredno imenovati glasovanja nasprotnikov. — Volitve so končane, pa kakšen bode odbor, to bomo v kratkem videli. Bila je ta volitev zopet nova šola za nas, kako se imamo discipline držati, če hočemo tudi z naprejš gospodarji v okraju ostati. Obžalovati pa moramo vse tiste kmečke volilce, bodisi iz velikega posestva, bodisi iz kmečkih občin, kateri so šli na limanice našim najhujšim nasprotnikom, kakor so Stiger, Nasko, Baumann i. t. d. Vprašal bi je sedaj: Ali se ne sramujete vašega čina, da se daste zapeljati od ljudij, kateri vam v resnici niso bili nikoli naklonjeni? Jelite, da so vam delali vsakovrstne obljube in se vam na vse načine laskali, samo da so vas od vaših sobratov odvrnili? Pa tudi veste, zakaj so to storili? Čujte kratek odgovor! Zato so storili, ker hočejo sami gospodariti čez nas, kakor vas; kajti njim je le za gospostvo, pa ne za vas. Zapomnite si to in se ne dajte nikdar več preslepiti, ker poznali so vas samo

sedaj ob volitvi, ali sedaj po volitvah ste njim popolnoma neznani in se vam še po vrh prav debelo smejejo. Dragi rojaki! sedaj pa pride vrsta na nas, da tem zagrizenim nasprotnikom odločno pokažemo, da smo zavedni, namreč s tem, da se njih izogibljemo in si ne damo nič več z njimi opraviti. Popustimo in ne kupujemo nič več od njih! Ob enem pozivljemo slov. trgovca, da se takoj kot konkurent Stigerja naseli. Naj pomisli, da večina okraja bode k Slovincu zahajala. Mi zastopniki pa moramo odločno in določno v vsakem oziru postopati in od naših pravic ne za las odnehati. V to nam pomoz! Bog!

Več zastopnikov.

Iz Zalca. (Prav dobro obiskan shod) slov. kat. delavskega društva je zopet bil v nedeljo, dne 15. decembra v dvorani g. Hausenbichlerja. Ob 1/4. uri otvori društveni predsednik shod ter prosi gospoda Jelovškega, braslovškega živinozdravnika, da govori o prvi točki dnevnega reda, namreč o živinoreji. Zbrani gospodarji so ga zvesto poslušali, in burno odobravanje je sledilo, ko je končal gospod govornik. Na to vstane g. Hausenbichler ter se zahvaljuje g. zdravniku za njegov poduk in ga prosi, da bi večkrat prišel, n. pr. vsak mesec in predaval o živinoreji in drugih potrebnih in koristnih rečeh. To je gospod zdravnik tudi obljubil. O drugi točki dnevnega reda govori č. g. Osenjak, ter poudarja, da ima vsak davkoplačilec pravico, pa tudi dolžnost voliti. Omenja, kake važnosti da so občinske volitve ter navdušuje navzoče, naj volijo v vsak nastop: bodisi v občinski odbor ali okrajni zastop, v deželni zbor ali državni zbor može, kateri se ravna po starem geslu: Vse za vero, dom, cesarja! Odobravanje med govorom je pričalo, da je gospod govoril vsem iz srca! Ker se nikdo ni oglasil k besedi, zaključil gospod predsednik shod s trikratnim živio na papeža in cesarja.

Od Drave. (Slaba cesta.) Ob trgatvi sem se na vabilo prijatelja N. podal iz Maribora v Ljutomerske gorice. Pri tej priliki sem si ogledal Ormož, Ljutomer in narodni trg Središče. V Ormožu in Ljutomeru sem na trgu in v krčmah slišal samo slovensko govoriti. V kavarnah gg. Bauer in Schramel, kamor nekateri meščani in uradniki zahajajo, sliši nemško. V narodnem Središču sem pa debelo gledal, ko sem v restavraciji na kolodvoru slišal gg. domače duhovnike, trgovce in učitelje itd. večinoma med seboj nemško govoriti. Središki kolodvor je zunaj trga. Hotel sem si pa ter ogledati. Steza od kolodvora do trga je dobra. Po trgu pa Bog pomagaj! Nekaj dni poprej je deževalo; velika cesta, ki pelje do farne cerkve, je slabo navožena; nisem niti kupca prodeca videl o vseh svetnikih, na mestih bi trebalo čolna, da se ne utopiš. Blaten sem došel do farne cerkve. Pred krčmo g. Šuleka sem vprašal: »Kdo je načelnik okrajnega zastopa? Ali se ne pritožite pri g. županu zavoljo slabe ceste? Ako si ne boste ceste bolj nadelovali, bodo tujci imenovali ta kraj »blatno ves!« In sem rekel »Srečno na svidenje!«

Iz Gorice. (Slov. šola; priporočba.) Tukajšnje ljudstvo je jako razburjeno, ker je mestno starišinstvo določilo za novo slovensko štirirazredno šolo bivšo kosarno na skrajnem koncu mesta. Ono nedeljo so se ljudje zbirali na Travniku, glavnem trgu, hoteli izvesti prav za gotovo, kako in kaj. Brž ko ne, bodo seje prihodnjega deželnega zbora jako viharne. Potem po nastane še drugo vprašanje zaradi tega, ker hoteli Lah spravi po 120 Slovencev v eden razred, kar gotovo ne gre. Slov. stariši bi lahko dali svoje otroke v laške šole, pa nočejo. Ti pridni stariši hočejo, da se njih deca vzgoji v materinem jeziku. Slava takim pametnim starišem! — Te dni se je v Celje preselil akademski, cerkveni slikar g. Ivan Gosar, ki je bival v

Gorici kaki dve leti. Njegov odhod obžalujemo skoro vsi Slovenci na Goriškem tembolj, ker je g. Gosar umetnik in človek odkritega srca. Svojo posebno spretnost kot cerkveni slikar in portretist je dokazal z mnogimi umotvori cerkvenega slikarstva. Naj navedemo kot glavna pa tudi po velikosti se odlikujoča dela sledeče slike, s kojimi je nekatere cerkve na Goriškem okrasil za mnogo časa. Ti umotvori so: Velika nastropna slika (sv. Družina) na Plačuti v Gorici; sv. Didak (čez 2 metra visoka podoba) za tukajšno kapucinsko cerkev. Odlikujejo se tudi: Sv. Janez krstnik, Sv. Frančišek Asiški, zalujoča Mati božja, umirajoči sv. Jožef itd. Pri vseh teh in drugih slikah se je skazal g. Gosar v kompoziciji, risbi in koloritu. Zato je pa med duhovniki imel veliko naročnikov in prijateljev, kar mu iz srca voščimo tudi pri naših bratih Štajarcih.

A.

Iz Lehna na Pohorju. (Občinske volitve). Tudi letos smo Slovenci sijajno zmagali pri občinski volitvi, akoravno so se zbrali nasprotniki v polnem številu. Sicer so se pritožili proti tej volitvi, toda c. kr. namestnika je zavrgla pritožbo. Dne 28. novembra t. l. so izvolili novo izvoljeni odborniki gosp. Jerneja Pavliča županom, gg. Janeza Švajgerja, Jakoba Medveda, posestnike v Lehnju, in Jakoba Kopiča, nadučitelja v Lehnju, za svetovalce. Bivši župan, g. Urbanc, ni hotel županstva prevzeti radi bolehnost, kar zelo obžalujemo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so v ponedeljek vsprejeli 6 Rusinov ter izrekli, da bodo dali preiskati vse nepostavnosti pri zadnjih volitvah v Galiciji. — Ministerstvo je državnemu zboru predložilo začasni državni proračun. Razprava o proračunu pa še bode po božičnih počitnicah meseca februarja. — Poljedelski minister je odtegnil vladno predlogo o kmečkih zadrugah in rentnih domovih. — V kratkem se ustanovi železniško ministerstvo, in železniški minister bode podmaršal Gutenberg.

Češko. Deželni maršal je postal zopet knez Jurij Lobkovic, njegov namestnik pa nemški liberallec Lippert. — V mestnem zboru praškem imajo po zadnjih volitvah Staročehi 49, Mladočehi pa 40 pristašev.

Štajarsko. V Gradcu se je ustanovil odbor duhovnikov, ki hoče poizvedeti, ali je večina nemških duhovnikov za Hohenwartov klub ali pa za katoliško ljudsko stranko. — V Brucku je volilski shod izrekel nezaupnico liberalnemu državnemu poslancu Lorberju.

Koroško. Katoliško ljudsko društvo se je ustanovilo za lavantinsko dolino; sedež ima v Št. Pavlu. — Nemško katoliško politično društvo ima danes v Celovcu glavno zborovanje. — Pri novi hipotečni banki bode imel vodja plače 2000 gld., knjigovodja pa 1400 gld. Liberalci znajo za svoje skrbeti.

Kranjsko. Deželni glavar bode gotovo zopet Oton Detela. — K zvezi kranjskih posojilnic je danes teden pristopilo 12 posojilnic Raiffeisnovih. — V nedeljo so imeli socialisti shod v ljubljanski kazini. — V Kranju se ustanovi društvo »Gorenjski Sokol«.

Primorsko. Goriški deželni glavar je zopet postal grof Franc Coronini; njegov namestnik pa državni poslanec dr. Anton Gregorčič. — V Gorici je 25 večjih ali manjših židovskih prodajalnic. — Piranske Lahe še vedno pečejo dvojezični napisi na sodišču. Te dni je šla deputacija na Dunaj k ministru Gleispachu, da naj te napise odpravi. — V Opatiji hočejo odpreti nepotrebno laško ljudsko šolo.